

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) שְׁמְעָה תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תְּחַרְשׁ. מָה הִטְעַם שְׁמָעָה וְלֹא שְׁמַע? בְּמָקוֹם אֶחָד כְּתוּב שְׁמַע ה' וְחַנְּנִי וְגו', וּבְמָקוֹם אַחַר שְׁמָעָה. אֵלֹא בְּכֹל מָקוֹם לִפְעָמִים שְׁמַע לְזָכַר, וּלְפַעְמִים שְׁמָעָה לְנִקְבָּה. שְׁמָעָה - כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שם יז) שְׁמָעָה ה' צְדָק וְגו'. שְׁמַע - כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שם ל) שְׁמַע ה' וְחַנְּנִי, (משלי א) שְׁמַע בְּנִי, (דברים כז) הִסְכַּת וְשְׁמַע.

וְכַאֵן שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי ה', מִשׁוּם שְׁזָה [שהיא] הַדְּרָגָה שְׁמַקְבֵּלַת כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. וְהִרִי שְׁנִינּוּ שְׁעוֹשָׂה מָהֵם עֲטָרָה וְשֵׁם אוֹתָהּ בְּרֹאשׁ שֶׁל צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים, שְׁכַתוּב (משלי י) בְּרֹכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק, וְעַל כֵּן שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי ה'. שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי ה' - זוֹ תְּפִלָּה שְׁבִלְחַשׁ. וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה - זוֹ תְּפִלָּה שְׁאֵדָם מְרִים קוֹלוֹ בְּצַרְתּוֹ, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שמות ב) וַתַּעַל שׁוּעַתְּם אֶל הָאֱלֹהִים. וּמָה זֶה שׁוּעַתְּם? אֵלֹא שֶׁבַתְּפִלְתוֹ מְרִים קוֹלוֹ וְזוֹקֵף עֵינָיו לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה כב) וְשׁוּעַ אֶל הָהָר. וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת מְשַׁבֵּרַת שְׁעָרִים וְדוֹפְקַת [ס"א וְדוֹחֶקַת] אוֹתָם לְהַכְנִיס אֶת תְּפִלְתוֹ. אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תְּחַרְשׁ - זֹאת נִכְנַסַּת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֵין שַׁעַר שְׁעוֹמֵד לִפְנֵיהָ, וּלְעוֹלָם לֹא חֲזָרוּ דְּמַעוֹת רִיקִים.

עוֹד, הִנֵּה כְּתוּב כַּאֵן שֶׁלֶשׁ דְּרָגוֹת: תְּפִלָּה, שׁוּעָה, דְּמָעָה. כְּנֶגֶד אֵלוֹ שֶׁלֶשׁ אַחֲרִים: כִּי גַר אֲנֹכִי עִמָּךְ, אַחַר כֵּן תּוֹשֵׁב, אַחַר כֵּן כָּךְ כָּכָל אַבוֹתִי, עֶקֶר הָעוֹלָם.

בֹּא רֵא, תְּפִלָּה שֶׁל אָדָם מְעַמֵּד, מִשׁוּם שֶׁשְׁתֵּי תְּפִלוֹת הֵן - אַחַת מִיֹּשֵׁב וְאַחַת מְעַמֵּד, וְהֵן אַחַת כְּנֶגֶד שְׁתֵּי דְרָגוֹת - תְּפִלָּה שֶׁל יָד

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) שְׁמְעָה תְּפִלָּתִי יי וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תְּחַרְשׁ. מָאִי טַעְמָא שְׁמָעָה וְלֹא שְׁמַע, בְּאַתְרַּךְ חַד כְּתִיב שְׁמַע יי וְחַנְּנִי וְגו', וּבְאַתְרַּךְ אַחְרָא שְׁמָעָה. אֵלֹא בְּכֹל אַתְרַּךְ לְזַמְנִין שְׁמַע לְדְכוּרָא וּלְזַמְנִין שְׁמָעָה לְנוֹקְבָא. שְׁמָעָה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים יז) שְׁמָעָה יי צְדָק וְגו'. שְׁמַע כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ל) שְׁמַע יי וְחַנְּנִי. (משלי א) שְׁמַע בְּנִי. (דברים כז) הִסְכַּת וְשְׁמַע.

וְהִבָּא שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי יי, בְּגִין דְּהֵאִי (ד'איהו) דְּרָגָא דְּמַקְבֵּלָא כָּל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא. וְהָא תְּנִינָן דְּעַבְדָּא מְנִייהו עֲטָרָה וְשׁוּי לָהּ בְּרִישָׁא דְצְדִיק חַי עוֹלָמִים דְּכְתִיב, (משלי י) בְּרֹכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק. וְעַל דָּא שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי יי.

שְׁמָעָה תְּפִלָּתִי יי דָּא צְלוֹתָא דִּי בְּלַחַשׁ. וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה דָּא צְלוֹתָא דְאַרְיִים בַּר נֶשׁ קָלִיָּה בְּעַקְתִּיהָ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות ב) וַתַּעַל שׁוּעַתְּם אֶל הָאֱלֹהִים. וּמָהוּ שׁוּעַתְּם, אֵלֹא דְבְּצְלוֹתִיהָ אָרִים קָלִיָּה וְזָקִיף עֵינָיו לְעֵילָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה כב) וְשׁוּעַ אֵל הָהָר. וְצְלוֹתָא דָּא (דף קלב ע"ב) מְתַבַּר תְּרַעֲיִן וְדַפִּיק [ס"א וְדוֹחֶיק] לוֹן לְאַעְלָא צְלוֹתִיהָ. אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תְּחַרְשׁ דָּא, אַעִיל קָמִי מְלָכָא וְלִית תְּרַעָא דְקָאִים קָמִיָּה, וּלְעוֹלָם לֹא אַהֲדָרוּ דְּמַעֲיִן בְּרִיקְנִיָּא.

הֵן הָא כְּתִיב הִבָּא תֵּלַת דְּרָגִין, תְּפִלָּה. שׁוּעָה. דְּמָעָה. לְקַבִּיל אֵלִין תֵּלַת אַחְרֵינִין. כִּי גַר אֲנֹכִי עִמָּךְ. לְבַתֵּר תּוֹשֵׁב. לְבַתֵּר כָּכָל אַבוֹתִי עַקְרָא דְּעֵלְמָא.

הָא חֲזִי, צְלוֹתָא דְבַר נֶשׁ מְעוֹמֵד, בְּגִין דְּתִרִי צְלוֹתָא נִינְהוּ חַד מִיּוֹשֵׁב וְחַד מְעוֹמֵד, וְאִינוּן חַד לְקַבִּיל תְּרִין דְּרָגִין תְּפִלָּה

שֶׁל יָד וְתְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ.